

Trebnica, rojstveni kraj Radeckega.

Grof Radecki, oče naših vojakov.

(Sestavil dr. Fr. L.)

Unak, katerega spomin želé slaviti te vrstice, ni bil Slovenec, ampak Čeh; pač pa je njegovo ime nam Slovencem, zlasti Kranjcem, tako znano, kakor malokatero drugo. Ko sem bil mal deček in nisem umeval niti kaj je vojska, niti kaj je vojskovoje, slišal sem Radeckega ime tolikokrat, da mi je bilo čisto vsakdanje. In tako je ne samo v enem kraju, ampak po vsem Slovenskem: Radecki je nam Slovencem prav narodni junak. O njem peva naša narodna pesem, kakor o Lavdonu, o njem se pomenkuje stari vojak, učitelj pripoveduje deci v šoli, pridigar ga stavi na prižnici za vzgled zvestega katoličana, in stara mamica se spominja z veseljem njega, ki je bil v vojski očetovski varih njenemu sinu, saj je bil grof Radecki res oče našim vojakom.

Ne samo za nas Slovence je znamenit Radecki, marveč za vso Avstrijo: saj jo je branil, saj ji je pridobival slavo, saj je bil njen do smrti zvesti sin. Saj so o njem veljale besede, kakor o nadvojvodi Karolu: »V tvojem taboru je Avstrija«.

Zato ni čudno, da se ga je domovina vedno hvaležno spominjala. Češka mu je postavila v svoji prestolnici velik bronast spomenik — kot svojemu najboljšemu sinu. Ljubljana ga je vštela med častne občane in mu postavila leta 1860. v »Zvezdi« prav lep doprski kip na ličen podstav, pod Tivolijem pa je njegov celotni kip, ki posebno zaljša to priljubljeno sprehajališče. In sedaj ima tudi Dunaj spomenik Radeckega: odkrili so ga jako slovesno 24. aprila t. l. Ta spomenik je postavljen junaku nekako v imenu cele države, zakaj stoji pred poslopjem c. in kr. državnega vojnega ministerstva na Dunaju.

Z veseljem se tudi mi spominjamo tega dogodka, ki je nam Avstrijem v ponos in vspodbudo. Najbolje pa lahko razvidimo njegov pomen iz besedij, katere je govoril nadvojvoda Albreht, naslednik Radeckega, gledé na službo in gledé na slavo njegovo, ob tej slovesni priliki, vpričo cesarja samega:

»Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko veličanstvo, najmilostivejši gospod! Po smrti nepozabnega maršala grofa Radeckega je bila splošna želja, posebno onih, ki so se pod njim bojevali, da se mu postavi spomenik